

**UCHWAŁA NR XVI/142/2025
RADY MIEJSKIEJ W SULEJOWIE**

z dnia 27 stycznia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sulejów na lata 2025 – 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, poz. 1572, poz. 1907, poz. 1940) w związku z art. 176 pkt.1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 49), Rada Miejska w Sulejowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulejów na lata 2025-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sulejowa.

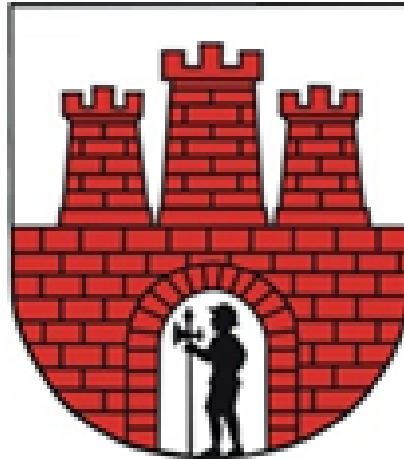
§ 3. Uchwała wchodzi z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Sulejowie

Rafał Kulbat

Załącznik do uchwały Nr XVI/142/2025
Rady Miejskiej w Sulejowie
z dnia 27 stycznia 2025 r.

**Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2025-2027**

Sulejów 2025

Spis treści

- I.** Wprowadzenie
- II.** Analiza SWOT
- III.** Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Sulejów
- IV.** Zasoby gminy
- V.** Realizatorzy Programu
- VI.** Założenia Programu
- VII.** Cele i zadania programu
- VIII.** Odbiorcy Programu
- IX.** Przewidywane efekty realizacji Programu
- X.** Źródła finansowania
- XI.** Monitoring i ewaluacja
- XII.** Podsumowanie

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulejów na lata 2025 - 2027 zwany dalej programem opracowany został w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.).

W myśl w/w ustawy rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne, niepełne i mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Powyższa ustawa wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy. Praca z rodziną biologiczną należy do zadań własnych gminy, a pieczę zastępczą organizuje powiat. W myśl ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożono obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji wychowawczo – opiekuńczej.

Głównym założeniem Programu jest stworzenie systemu kompleksowego wsparcia dla rodzin z terenu gminy Sulejów przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wykonywania powierzonych im funkcji. Natomiast wszelkie zadania Programu mają przyczynić się do wsparcia rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy zaczynają się oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko ma opuścić swoją rodzinę biologiczną. Praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być m.in. polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska patologii społecznych, zminimalizowanie zachowań antyspołecznych.

Podmiotem realizującym na poziomie gminy jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie, gdzie podstawowym zadaniem jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokajaniem potrzeb osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznanie tych potrzeb, bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej, usługowej i instytucjonalnej.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 wyznacza priorytety i cele do realizacji oraz wskazuje na przebieg procesu monitorowania programu.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2024 r. poz.1673).

II. Analiza SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dokonano analizy SWOT (polega ona na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy : słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia) Programu, który realizowany i wdrażany był w latach 2022-2024 przez Gminę Sulejów. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY SULEJÓW

Tabela 1. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,- doświadczenie i wiedza we wsparciu rodziny przez pracowników MOPS odpowiedzialnych za realizację wsparcia,- znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników MOPS,- zapewnienie kadry MOPS szkoleń oraz studiów podyplomowych,- zatrudnianie asystenta rodziny pozwalające na poprawę stanu emocjonalnego, zwiększenie kompetencji społecznych i	<ul style="list-style-type: none">- niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego dla młodzieży zagrożonej,- ograniczona ilość ośrodków wsparcia dziennego,- ograniczony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,- brak zaplecza technicznego do realizacji form wsparcia (brak pomieszczeń, wyposażenia),- brak środków na poszerzenie oferty wsparcia rodziny,- małe zaangażowanie organizacji pozarządowych do działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinie,

<p>rodzicielskich oraz nabycie umiejętności rozwiązywania problemów przez rodzinę,</p> <ul style="list-style-type: none"> - działalność instytucji i placówek oświatowych na rzecz rodzin, - realizacja programów profilaktycznych, - realizacja projektów systemowych celem aktywizacji społeczno- zawodowej osób z terenu gminy, - realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” finansującego dożywianie dzieci w szkołach. 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczona, bezpłatna oferta wsparcia i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, - ograniczona ilość zajęć w placówkach kulturalnych dla najuboższych, - rosące potrzeby w zakresie poradnictwa rodzinnego, wsparcia środowiskowego, które nie są zaspokojone.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość niesie ze sobą rodzina, - wzrost świadomości dot. wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez rodziny, - wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, - możliwość pozyskania środków zewnętrznych, - możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi, - zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wsparcia opiekuńczo- wychowawczego dla rodziców- mniejsze szanse rozwojowe dzieci, - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - wypalenie zawodowe pracowników, - stereotypowe myślenie odbiorców wsparcia dziennego dotyczące MOPS - u jako instytucji udzielającej jedynie wsparcia finansowego, - zagrażające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez młodzież i dzieci.

Dokonana analiza pozwoliła wyznaczyć kierunki działań na kolejne lata realizacji Programu.

III. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Sulejów

Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych

Gmina Sulejów to gmina miejsko-wiejska, w skład której wchodzi 25 sołectw. Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. zamieszkiwało 16 018 osób. Spośród nich system pomocy społecznej w 2023 r. objął wsparciem 330 rodzin, w których żyło 505 osób. Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców gminy Sulejów, przyjąć należy, iż pomocą zostało objętych 2,06 % ogółu ludności gminy. Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielenia pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomocy udziela się w szczególności z powodu: długotrwałej i ciężkiej choroby ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności sieroctwa, bezdomności, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo- wychowawcze, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu i narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni i asystenci rodziny są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy problemów

W poniższych tabelach przedstawiono liczbę osób i rodzin korzystających ze wsparcia MOPS w Sulejowie.

Tabela 1: Liczba osób i rodzin korzystających z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
-----	---------------	-------------------------

2018	407	894
2019	379	778
2020	368	695
2021	338	633
2022	302	566
2023	274	503

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie

Tabela 2: Struktura rodzin korzystających z pomocy MOPS w Sulejowie w latach 2018 - 2023

Rok	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	Rodzina z 1 z dzieckiem	Rodzina z 2 dzieci	Rodziny wielodzietne	Rodziny niepełne
2018	77	30	57	21	58
2019	60	29	47	17	47
2020	42	19	32	7	37
2021	38	14	26	5	28
2022	26	11	19	4	19
2023	25	11	18	4	18

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie

Głównym powodem przyznania pomocy w 2023 r. była długotrwała lub ciężka choroba następnie, bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność. Liczba rodzin korzystających z pomocy ze wszystkich powodów udzielania pomocy nieznacznie spada, ale raczej nie z powodu poprawy sytuacji mieszkańców Gminie Sulejów lecz z powodu niskich kryteriów dochodowych.

Tabela 3: Główne powody ubiegania się o pomoc społeczną przedstawia poniższa tabela.

Powód ubiegania się o pomoc	2021 rok	2022 rok	2023 rok
ubóstwo	123	157	114
bezrobocie	140	138	133
niepełnosprawność	100	116	92
długotrwała choroba	157	186	142
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	26	38	25
alkoholizm	18	16	12
przemoc w rodzinie	2	3	0
bezdomność	3	4	2

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie

W związku z problemem bezradności rodzin niewydolnych wychowawczo objęto je szczególną opieką pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Zaniechanie działań wobec rodzin, które znalazły się w trudnych sytuacjach życiowych tj. uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych oraz różnego rodzaju negatywne zdarzenia mogą doprowadzić do degradacji rodziny, a w konsekwencji do umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną.

Z danych przekazanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Piotrkowie Tryb. wynika, że na dzień 31.12.2023 r. w ewidencji liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z terenu gminy Sulejów wyniosła

400 osób (w 2022 było 431), (w 2021 było 446) (miasto-150 osób, w tym kobiet-58, z prawem do zasiłku - 11, gmina - 250 osób bezrobotnych, kobiet - 129, z prawem do zasiłku 34 osoby bezrobotne).

Osób niepełnosprawnych z terenu całej gminy Sulejów – 36.

W okresie 12 miesięcy 2023 r. w Powiatowym urzędzie Pracy w Piotrkowie Trybunalskim zarejestrowały się łącznie 564 osoby zamieszkujące na terenie gminy Sulejów, z czego z miasta Sulejów pochodziło:

212 bezrobotnych ogółem w tym: 90 kobiet, a z prawem do zasiłku 56 osób. Z wiejskiego terenu gminy Sulejów 352 bezrobotnych ogółem, w tym 164 kobiety oraz 101 osób z prawem do zasiłku.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie prowadzi pracę socjalną z rodzinami z problemem uzależnień poprzez kierowanie osób nadużywających alkohol do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulejowie.

Osoba skierowana na terapię alkoholową w trybie niestacjonarnym ma możliwość odbycia jej w Punkcie Konsultacyjno- Terapeutycznym w Sulejowie, który czynny jest 2 razy w tygodniu i mieści się w budynku MOPS w Sulejowie.

Rodziny dotknięte przemocą kierowane są do Zespołu Interdyscyplinarnego w Sulejowie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny realizując zadania koordynacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy organizuje nie rzadziej niż raz na dwa miesiące spotkania członków, na których omawiane są sprawy bieżące dotyczące pracy Zespołu i realizacji planu działań Zespołu. Przedstawiane są działania i zadania realizowane przez poszczególne instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. W celu rozwiązywania problemów związanych z przemocą w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy diagnostyczno -pomocowe. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi: pracownik socjalny, dzielnicowy, członek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagog szkolny - jeśli są dzieci chodzące do szkoły, kurator sądowy, asystent rodziny lub inny specjalista. Współpracując z rodziną wspólnie pracują nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem. Niebieska Karta jest instrumentem bardzo ważnym w procesie pomagania. Służy do dokumentowania przemocy w rodzinie i realizacji konkretnych działań pomocowych na rzecz rodziny.

Tabela 5: Poniższa tabela przedstawia liczbę założonych Niebieskich Kart, w tym założonych w rodzinach z dziećmi, a także ilość powołanych grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych w latach 2018 – 2024

Rok	Liczba Niebieskich Kart		Liczba powołanych grup roboczych/diagno.-pomocowych
	Ogółem	Rodziny z dziećmi	
2018	41	20	66
2019	46	16	65
2020	39	16	54
2021	37	16	64
2022	26	11	48
2023	26	12	26

Dane: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie

W 2023 r. asystent rodziny pracował z 15 rodzinami, w których było 49 osób, w tym: 21 osoby dorosłe i 28 dzieci w tym 2 dzieci w pieczy zastępczej.

W 2023 r. zakończono współpracę z 5 rodzinami, w tym 3 w związku z osiągniętymi celami, w związku ze zmianą miejsca zamieszkania, 1 na oświadczenie rodziny.

Z 3 nowymi rodzinami rozpoczęto współpracę. We wszystkich rodzinach występowały problemy opiekuńczo – wychowawcze, a w szczególności: nieumiejętność panowania nad emocjami, brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, bezrobocie, długotrwała choroba, skłonności do spożywania alkoholu, konflikty pomiędzy małżonkami, przemoc w rodzinie, ubóstwo oraz niepełność rodziny.

W okresie styczeń – grudzień 2023 r. asystent rodziny wykonał następująca zadania:

1. opracowanie planów pracy z rodziną przy aktywnym udziale jej członków i współpracy pracownika socjalnego,

2. sporządzanie opinii na wniosek różnych instytucji na temat rodziny,

3. prowadzenie działalności profilaktycznej dotyczącej choroby alkoholowej,

4. motywowanie do podjęcia leczenia specjalistycznego,

5. udzielanie pomocy w rozwiązaniu problemów socjalnych,

6. udzielenie wskazówek i pomocy w zakresie poprawy sytuacji bytowej, w szczególności w zdobyciu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, prawidłowego dysponowania budżetem domowym,

7. pomoc w organizacji dnia codziennego,

8. udzielanie wskazówek dotyczących załatwiania spraw urzędowych, a w tym prawidłowego wypełniania dokumentów,

9. wnioskowanie o udzielenie pomocy w formie rzeczowej tj. używanej odzieży, mebli, artykułów szkolnych, sprzęty gospodarstwa domowego,

10. udzielanie pomocy w rozwiązaniu problemów wychowawczych,

11. zachęcanie do korzystania z porad psychologa,

12. przedstawianie form spędzania czasu wolnego,

13. konsultacje z doświadczonymi specjalistami w danej dziedzinie - prawnikiem, psychologiem,

14. towarzyszenie klientowi w spotkaniu, z prawnikiem, z psychiatrą,

15. podjęcie współpracy z jednostkami, organizacjami i innymi podmiotami oraz osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, m. in. z: pracownikami socjalnymi, pracownikami szkół, psychologiem, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Tryb. w tym z koordynatorem pieczy zastępczej, Urzędem Miasta, Policją i Miejskim Zakładem Komunalnym w Sulejowie,

16. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowania nauki, aktywnego poszukiwania pracy,

17. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci,

18. prowadzenie indywidualnych konsultacji dla dzieci oraz ich rodziców,

19. motywowanie rodziny do zmiany i wyjścia z trudnej sytuacji życiowej,

20. nawiązywanie kontaktów z najbliższą rodziną celem wsparcia konkretnej rodziny,

21. modelowanie poprzez przykład własny asystenta rodziny poprawnych form opieki nad dzieckiem,

22. przeprowadzanie treningów umiejętności dbania o higienę osobistą oraz dzieci,

23. udzielanie porad i wskazówek dotyczących rozwiązywanie problemów z nauką u dzieci,

24. pełnienie funkcji mediatora w rozwiązaniu problemów,

25. towarzyszenie i pomoc w sytuacjach kryzysowych,

26. prowadzenie dokumentacji służbowej zawierającej: kartę informacyjną o rodzinie, dziennik wizyt w środowisku, okresową ocenę rodziny, plany pracy z rodziną, notatki służbowe, a także dokument zawierający wyrażenie zgody na objęcie rodziny wsparciem przez asystenta rodziny.

Mimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również szeroko prowadzonej pracy socjalnej w 2018r. w pieczy zastępczej przebywało 21 dzieci, w 2019 r. w pieczy zastępczej przebywało 27 dzieci a w 2020 roku przebywało 25 dzieci, w 2021 r. 26 dzieci, w 2022 r. 28 dzieci, w 2023 24 dzieci. Dzieci przebywały w zawodowej rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo- wychowawczej, spokrewnionej rodzinie zastępczej.

Koszt pobytu w pieczy zastępczej wszystkich dzieci

Rok	Wydatkowana kwota
2018	147 884,23 zł
2019	193 384,58 zł
2020	211 463,03 zł
2021	239 506,64 zł
2022	256 010,99 zł
2023	284 870,13 zł

Liczba wydatkowanych środków na pieczę zastępczą

Praca socjalna

Jednym z narzędzi wykorzystywanym była praca socjalna, która za ustawą o pomocy społecznej definiowana jest jako „działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi”⁵.

Pracownicy socjalni realizowali pracę socjalną zarówno w środowiskach objętych usługą asystenta rodziny, jak i rodzinach, w których jej nie uruchomiono.

Podobnie jak w poprzednim Programie, zasadne wydaje się rozwijanie obszaru pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych w środowiskach, w których rozpoznane zostaną problemy z realizacją funkcji opiekuńczo – wychowawczej wobec dzieci.

Współpraca pracowników socjalnych z asystentami i innymi specjalistami wpisuje się w postulat interdyscyplinarności pomocy. W preambule ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie wskazane jest, że *skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami*. Z drugiej strony dostrzegamy szczególną potrzebę rozwijania pracy socjalnej wśród rodzin, w których z różnych względów, usługa asystenta rodziny nie została wdrożona.

Karta Dużej Rodziny

W czerwcu 2014 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie przystąpił do realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych Karty Dużej Rodziny. Karta ta upoważnia do korzystania ze zniżek na terenie całego kraju członków rodzin posiadających troje lub więcej dzieci

Od stycznia do grudnia 2023 r. wydano 358 kart tradycyjnych i 359 kart elektronicznych dla 165 rodzin, koszt 3.380,00 zł.

Od 2014 r. do 2023 r. wydano razem 4992 Kart Dużej Rodziny dla 839 rodzin.

Na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl zamieszczony jest wykaz partnerów oraz zniżek oferowanych posiadaczom Karty Dużej Rodziny. Wykaz jest na bieżąco aktualizowany.

IV. Zasoby gminy

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulejów na lata 2025 – 2027 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej, przyczyni się do poprawy jakości życia rodzin z gminy Sulejów. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie

instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.

Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje z terenu gminy opisane w poniższej tabeli.

Tabela 6: Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje z terenu gminy.

Lp.	Nazwa i adres placówki	Rodzaj działalności
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, Karta Dużej Rodziny, aktywizacja społeczno- zawodowa, współpraca z instytucjami i organizacjami spoza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie, realizowanie Programu konkursowego Samorząd Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego i Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej „Razem Przeciw Przemocy” w tym organizacja profilaktycznych akcji i konkursów w 2024 r., prowadzenie kampanii profilaktycznych „Kampania Białej Wstążki”, prowadzenie Klubu Seniora z usługą opiekuńczą, organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej, pośredniczenie w organizacji wypoczynku dla dzieci z rodzin rolniczych, aktywne angażowanie się w akcje pomocowe Szlachetna Paczka i inne, Prowadzenie Punktu Przeciwdziałania Przemocy w Sulejowie w 2024 r. wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne, rehabilitacyjne.
2.	Biuro Obsługi Jednostek Oświatowych w Sulejowie	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów, wyprawki szkolnej, dowozy uczniów do szkół.
3.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulejowie	Wsparcie psychologiczne, specjalistyczne poradnictwo, organizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych, przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu wspierających wychowanie dzieci i młodzieży, organizacja wypoczynku letniego, poradnictwo psychologiczne oraz prawne.
4.	Zespół Interdyscyplinarny	Wsparcie i pomoc rodzinom w przewyżczeniu problemu przemocy.
5.	Placówki służby zdrowia z terenu Gminy Sulejów	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6.	Placówki oświatowo- wychowawcze z terenu Gminy Sulejów	Działalność edukacyjno -wychowawcza, wsparcie pedagogiczne i psychologiczne dla rodziców i dzieci, realizowanie programów edukacyjnych.
7.	Miejski Ośrodek Kultury w Sulejowie	Organizowanie zajęć pozaszkolnych, kółek zainteresowań, spotkań z ciekawymi ludźmi dając możliwość wspólnego spędzania czasu wolnego z rodziną.
8	Filia Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej	Pomoc w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych wychowawczych dzieci i młodzieży.

Placówki wsparcia dziennego

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przewiduje możliwość objęcia rodzin pomocą w opiece i wychowaniu dziecka realizowaną w placówkach wsparcia dziennego. Zgodnie z założeniami ww. ustawy, placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w jednej z poniższych form lub formach połączonych:

1. opiekuńczej (tj. kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych),
2. specjalistycznej, realizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; oraz indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.
3. pracy podwórkowej, realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W Gminie Sulejów od 2019 r do nadal działa placówka wsparcia dziennego świetlica środowiskowa „Cztery Pory Roku” prowadzona przez ZHP metodą podwórkową. Na terenie gminy w Przygłowie działa Świetlica dla dzieci „Przytulisko”. W roku 2024 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie realizował program

„Razem przeciw przemocy” w ramach programu Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego i Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. W ramach projektu dzieci z terenu naszej gminy wzięły udział w:

- konkursie plastycznym o tematyce profilaktycznej ,
- konkursie na filmik profilaktyczny,
- wśród osób dorosłych prowadzone były spotkania z przeciwdziałania przemocy, kampania białej wstążki,
- w Punkcie Przeciwdziałania Przemocy dla rodzin dyżury pełnili psycholog oraz pedagodzy/pracownicy socjalni.

V. Realizatorzy Programu

Głównym realizatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie. Osobą odpowiedzialną za realizację programu jest dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie. Program realizowany jest we współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miejskim w Sulejowie,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim,
- Organizacjami pozarządowymi.

VI. Założenia Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulejów na lata 2025 – 2027 jest zgodny z założeniami zawartymi w dokumencie strategicznym jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sulejów.

VII. Cele i zadania programu

Głównym celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak również profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

1. Cel, o którym mowa osiągnąć będzie w szczególności poprzez:

1) Wspieranie rodziny:

- diagnozowanie środowisk rodzinnych, systematyczne rozpoznawanie i analizowanie problemów występujących w rodzinie: ochrony i opieki zdrowotnej, realizacja potrzeb materialnych, nauki i wykształcenia, realizacja potrzeb kulturalnych, wdrażanie do życia społecznego i środowiskowego, wychowania etycznego i estetycznego,
- wspieranie możliwości rozwojowych rodziny,
- wspieranie funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- wspieranie rodzin zagrożonych (w trudnej sytuacji, w kryzysie).

2) Specjalistyczny system wspierania rodzin.

3) Współpraca z instytucjami, placówkami oświatowymi i organizacjami zajmującymi się rozwojem rodziny.

4) Cele szczegółowe: Aby móc zrealizować cel główny programu określone zostały cele szczegółowe:

- działania zmierzające do wzmacniania systemu norm i wartości procesu wychowawczego gwarantujących prawidłowy rozwój dziecka w rodzinie,
- pomoc rodzicom w przystosowaniu się do życia społecznego poprzez indywidualną pracę z rodziną,

- wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych do dzieci i ich rodziców służących rozwojowi rodziny,
- współpraca z asystentem rodziny, pracownikami socjalnymi, pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, policjantami w celu podjęcia wspólnych działań profilaktycznych na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo – wychowawczym.
- inicjowanie i inspirowanie społeczności lokalnej do solidaryzacji działań.

5) Profesjonalna pomoc dla rodzin dysfunkcyjnych w tym:

- interwencja kryzysowa w rodzinie,
- organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo,
- pomoc w nauce.

6) Profilaktyka:

- udział i propagowanie form aktywności społecznej osób wymagających pomocy i wsparcia, - udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodziny oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Harmonogram Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 w Gminie Sulejów został przedstawiony w formie poniższych tabel.

Cel szczegółowy I: Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, edukacyjnych, skierowanych do dzieci i młodzieży.	MOPS, MKRPA, Szkoły,	2025 - 2027	liczba zrealizowanych programów w stosunku do zaplanowanych	środki własne realizatorów
2. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy, w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.	MOPS	2025 - 2027	Liczba osób, które otrzymały certyfikaty ukończenia szkoleń, warsztatów w stosunku do liczby osób biorących udział w projektach	środki własne, Europejski Fundusz Społeczny
3. Podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo - wychowawczych, poprzez prowadzenie akcji informacyjnych (rozpowszechnianie ulotek i materiałów informacyjnych).	MOPS, MKRPA	2025-2027 co 6 miesięcy	liczba przeprowadzonych akcji	środki własne realizatorów

Cel szczegółowy II: Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.	MOPS	2025 - 2027	liczba rodzin objętych pomocą finansową w stosunku do rodzin objętych pomocą ogółem	środki własne, środki zewnętrzne
2. Organizacja i koordynacja dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej.	MOPS, szkoły	2025 - 2027	liczba dożywianych dzieci w stosunku do liczby złożonych wniosków	środki własne, środki zewnętrzne
3. Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki oraz stypendia i zasiłki szkolne.	MOPS, BOJO, szkoły	2025 - 2027	liczba zakupionych wyprawek w stosunku do złożonych wniosków, liczba przyznanych stypendiów w stosunku do złożonych wniosków, liczba przyznanych zasiłków szkolnych w stosunku do złożonych wniosków	środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4. Współorganizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, ułatwienie dostępu do aktywnych form spędzania czasu wolnego.	MOPS, MOK, Kuratorium Oświaty, MKRPA	lipiec- sierpień styczeń - luty 2025-2027	liczba uczestników wypoczynku w stosunku do liczby zgłoszeń	środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
5. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Gmina, MOPS	2025 - 2027	liczba dzieci	środki własne
6. Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Gmina, MOPS	2025 - 2027	liczba umieszczonych dzieci	środki własne

Cel szczegółowy III: Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmacnianie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
---------	----------------------------	-----------------------------------	-----------	------------------------

1. Prowadzenie monitoringu sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem.	MOPS	2025 - 2027	liczba monitorowanych rodzin	środki własne
2. Wspieranie rodzin przez asystenta rodziny	MOPS	2025 - 2027	liczba asystentów w stosunku do liczby wspieranych rodzin	środki własne środki zewnętrzne
3. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna i prawna).	MOPS, MKRPA	2025 - 2027	liczba udzielonych porad, konsultacji	środki własne realizatorów
4. Działania korekcyjno - edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie.	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, PCPR	2025 - 2027	liczba osób objętych działaniami korekcyjno - edukacyjnymi w stosunku do toczących się postępowań	środki własne realizatorów
5. Praca socjalna z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	MOPS, PCPR	2025 - 2027	liczba dzieci, które powróciły do rodzin w stosunku do liczby dzieci umieszczonych w pieczy	środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
6. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii.	MOPS, MKRPA	2025 - 2027	liczba osób, które podjęły terapię w stosunku do liczby osób uzależnionych	środki własne realizatorów
7. Utworzenie placówki wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych	Gmina, MOPS, MKRPA	2025-2027	liczba dzieci uczęszczających do placówki wsparcia dziennego	środki własne realizatorów, dotacja

VIII. Odbiorcy Programu

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sulejów są:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych; dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki;
- mieszkańcy gminy, przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

IX. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma być:

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa sytuacji dziecka w rodzinie,
- powrót dziecka z pieczy zastępczej,
- powstanie placówki wsparcia dziennego (również typu podwórkowego),

- podniesienie kompetencji i kwalifikacji osób biorących udział w projektach systemowych,
- poprawa stanu zdrowia dzieci przez organizowanie aktywnych form wypoczynku oraz propagowanie zdrowego stylu życia.

X. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- środki własne gminy zaplanowane w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulejowie.
- środki zewnętrzne.

XI. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulejowie. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach przedmiotowego programu, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz przedstawia Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

XII. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenia patologii społecznych, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenia skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Niezbędne jest również systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promocja rodzinnego stylu życia.

Program wskazuje priorytety i wspólny kierunek dla wszystkich podmiotów działających w obszarze wspierania dzieci i rodzin, ale nie wyklucza innych działań, które należy podejmować w tym zakresie. Cele i kierunki działań określone w Programie będą ewaluować i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Sulejów w zakresie wspierania i systemu pieczy zastępczej.